

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 44.

V Mariboru, dne 31. oktobra 1900.

Tečaj XXXIV.

Kakšne volilne može bomo volili?

Na Kranjskem volijo volilci tudi v kmetijski in splošni ali peti skupini neposredno svojega poslanca v državni zbor. Vsak volilec napiše na glasovnico ime moža, katerega želi za poslanca, ter glasovnico na dan volitve tam odda.

Pri nas na Štajarskem je drugače. V veleposestvu, v obrtniških zbornicah, v mestih in trgih pač tudi pri nas oddajajo volilci glasove naravnost svojemu kandidatu, a v kmetijski in splošni skupini, kjer so volilci po večini samo kmetje, majhni obrtniki in delavci, v teh dveh skupinah se volijo najprej volilni može in še-le ti in samo ti smejo potem glasovati naravnost za svojega kandidata. Ta neenakost, ki smatra kmete, majhne obrtnike in delavce za ljudi nižje vrste, je sad liberalnega duha, ki še vedno veje po Štajarskem. Da bodo stanovi, ki si z žulji služijo svoj kruh, namreč kmetijski, obrtniški in delavski stan postali drugim stanovom enakovredni, mora se prej streti liberalizem.

Kmet, obrtnik in delavec nima

večjega sovražnika nego je liberalizem, naj potem ta nastopa v nemčurskem ali slovenskem oblačilu. Može liberalnega mišljenja pahnili so te stanove v stran ter jih izročili gotovemu poginu. Liberalci so nam uredili našo državo tako, da kmetje kljub vsakemu napornemu delu lezejo v vedno večje dolgove ter izgubljajo svoje domove, da obrtnik umira vsled tekmovanja z veleobrtništvom in da se delavec še vedno ne more izkopati iz objema trdega kapitalizma.

Drznost liberalizma pa je tako velika, da si upajo može liberalnega mišljenja še tudi dandanes, ko so njihove pregrehe že vsemu svetu očite, vsiljevati tem trem stanovom liberalce za poslance. Najprej bo sedaj lov na volilne može! Liberalci bodo skušali, da bodo izvoljeni samo može njihovega zaupanja za volilne može.

Kmetje, obrtniki in delavci pozor torej sedaj! Izvolite za volilne može le take može, ki so pripravljeni voliti moža za poslanca, kateri Vam obeta, da bo varoval vašo sveto vero, da bo se potegoval za zboljšanje slabih razmer Vašega stanu in

da bo zagovarjal pravice Vašega slovenskega jezika. Ako pa bi Vam kdo vsiljeval za volilnega moža človeka, ki je liberalnega mišljenja, naj se potem imenuje naprednjak, svobodomislec ali nemškutar, naženite oba izpred Vašega obličja! Volite le značajno krščanske, za koristi Vašega stanu zavzete in narodne može za volilne može, le ti so Vam porok da bodo oddali glasove kandidatu, ki je vreden Vašega zaupanja. Tudi omahljivcev in nezanesljivih ljudi ne volite.

Le dobri volilni može bodo Vam izvolili tudi dobre poslance. Spodnještajarski slovenski kandidatje za državni zbor, katere lahko z mirno vestjo priporočamo katoliškim Slovencem, so za peto in četrto skupino naslednji može: za peto skupino Maribor-Lipnica gospod Frančišek Mlakar, veleposestnik v Hošnici, za peto skupino Celje-Brežice-Ptuj-Ormož-Ljutomer gsp. Josip Žičkar, dekan v Vidmu, za kmetisko skupino Maribor-Sl. Bistrica-Slov. Gradec gsp. Franc Robič, deželni odbornik in veleposestnik v Lembahu, za kmetisko skupino Ptuj-Ormož-Ljutomer-Gornja-Radgona gsp. dr. Mi-

Listek.

Črtice iz zgodovine našega naroda.

4. Družinske razmere.

Stari Slovani so živeli v zadrugah ali družinah, kakor se je menda tudi rekalo. Udje zadruge so bili vsi sorodniki, do katerih se je ohranila zavest skupnega pokolenja: stariši, prastariši, otroci, vnuki in vnučice, tudi očetove sestre, tete in še drugi. Če je n. pr. oče imel več sinov, in so se ti poženili, so ostali z očetom pod tisto streho. Tako je zadruga rastla in štela do 100 članov.

Kjer pa je toliko ljudi, tam je treba človeka, ki vse vodi. Tudi vsaka zadruga je imela tacega; imenoval se je ot* ali starejšina, tudi starosta. Sprva je to mesto zavzemal oče družine, po njegovi smrti se je izvolil tisti, ki se je ne glede na starost po zmožnostih zadružnikom zdel najsposobnejši; tudi ženska je mogla starejšiniti, če ni bilo primernejšega moškega. Potemtakem zadruga nikdar ni bila brez vodstva. Volitev se je vršila z določenimi običaji in končala z

* Ot je pomenjalo to, kar danes oče.

gostmi. Ot je bil zadrugi gospodar; on je delal gospodarske načrte, razdeljeval delo, ukazoval doma in zunaj, prodajal in kupoval, skrbel zadružnikom za vse potrebščine, zastopal zadrugo v zborih in pri pogodbah, razsojeval prepire, daroval bogovom in shranjeval zadružne svetinje, katere je smel, če se je zadruga selila, nesti na nov dom le on sam. Vsi zadružniki so ga morali spoštovati in mu biti pokorni. Po smrti se je spomin njegov ohranjeval po kipih in podobah, ki se jim je izkazovala visoka čast; ako je bil starejšina posebno zaslužen, častili so ga kot patrona ali varuha zadruge in sicer čim dalje tem bolje, sčasoma celo božansko.

Može v zadrugi so se imeli baviti s poljedelstvom in živinorejo, žene z domačim gospodarstvom; pripravljale so za zadrugo jedi in obleko ter skrbele za red in snago; kadar so moški morali v boj, pa so jim pripadla tudi opravila na polju in v hlevu.

Ako je postala prvotna hiša pretesna, so si mlajši zadružniki, n. pr. oženjeni sin ali zet, postavili nova bivališča, toda zmirom tik starega doma. Tako je včasih skupaj stalo po 10 in še več bivališč, ki so se zvala selo ali vas; vsem seljanom pa, če jih je bilo še toliko, je gospodoval vedno le eden.

Dasi se je moralo vse enemu pokorjati, so vkljub temu bili vsi, z otom vred,

med seboj enaki; nobeden ni veljal več od drugega, tudi ne moški več od ženske; vsi so imeli isto vrednost, vsi iste pravice. Tudi gledé imetka so bili vsi enaki, to se pravi, posameznik ni imel nič, pač pa so imeli vsi skupaj vse, kar je bilo zadružnega. Potemtakem ni nikdo delal in se trudil le za-se, ampak vsak za vse in vsi skupaj za vsega; tudi ot ni bil izvzet, tudi on ni imel ničesar sam; torej ni bil posestnik, ampak le oskrbnik.

Vsled teh razmer zadružna lastnina nikdar ni bila brez lastnika, in torej tudi dedovanja ni bilo, izvzemši slučaj, če je vsa zadruga do enega izumrla; ta je potem imel pravico določiti zadružne lastnine dediča. Samo kako malenkost, ki se je komu bila posebno priljubila, je vsak imel pravico smatrati za svoj osebni imetek in tudi smel z njim po svoji volji razpolagati; drugo pa je bilo vse zadružno. V zadrugi torej ni bilo bogatca, ne siromaka; nikdo ni trpel pomanjkanja, če so vsi drugi imeli dovolj. Hudo se je godilo le tistemu, ki se je bil močno pregrešil ali ki ni bil hotel delati; kajti zadruga ga je kot zlega ali hudega sina oziroma tako hčer izgnala; tak izgnanec je bil brez doma in moral po tujem hoditi s trebihom za kruhom. Torej le zločesti je bil siromašen, in vsled tega pomenja beseda »hud« še danes ravno tako »zločest« kakor »siromašen«.

roslav Ploj, dvorni svetovalec in posestnik v Murščaku in Zavrču, za kmetsko skupino Celje-Brežice gospod vitez Berks, grajščak na Blagovini.

Volilci četrte in pete skupine! Izvolite le take volilne može, ki Vam obljubijo, da bodo oddali pri glavni volitvi v januarju zgoraj imenovanim možem svoje glasove.

Kmalu bodo po Spodnjem Štajar skem volitve volilnih mož. Za peto skupino bo posebna volitev volilnih mož in za četrto skupino tudi posebna volitev. Pred volitvijo volilnih mož pa še bode (večinoma se je to že zgodilo) pri županu vsake občine na vpogled razpoložen dvojni imenik, imenik volilcev v peti skupini in imenik volilcev v četrto skupini. Kdor ni vpisan, lahko se pritoži pri županu, če ga ta ne usliši, pa pri glavarstvu. Vpisan v imenik pete skupine mora biti vsak možki državlján, ki je 24 let star, v imenik četrte skupine pa vsak 24 letni možki državlján, ki plačuje direktnega davka vsaj 8 K. Ženske so v četrto in peti skupini popolnoma izključene od volitve, istotako se ne more voliti s pooblastili. Vsak mora sam izvrševati svojo volilno pravico.

Vse določbe o volitvah se morajo razglašati na občinskih ploščah. Opazujte torej dan za dnevom te plošče, da ste o vseh volitvenih zadevah takoj poučeni.

Koliko volilnih mož voli katera občina, kedaj jih voli, to vse določuje okrajno glavarstvo, občinski uradi pa le te določbe razglase. Še enkrat torej, pazite na te razglase.

Volitve volilnih mož so odločilne važnosti. Izvolite torej same zanesljivo krščanske, narodne in značajne može, ki so voljni dati svoje glasove zgoraj omenjenim, za Vaše stanovske kakor za naše skupne narodne pravice vnetim možem-kandidatom.

Vse za sveto vero, slovensko zemljo in slovenski jezik!

Volilno gibanje.

Izjave za Žičkarja se z vsakim dnevom množijo. Danes prinašamo zopet naslednje izjave:

Konjiško politično društvo je sklenilo na javnem shodu dne 28. t. m. te izjave: 1. Na shodu kat. polit. društva v Konjicah zbrani možje izrekajo vlč. g. dekanu Jožefu Žičkarju za njegovo dosedanje kmečkemu stanu in slovenskemu narodu sploh toli marljivo delovanje najiskrenejšo zahvalo, ga prosijo, da še nadalje tako zastopa delavske stanove, kakor so kmet, obrtnik, delavec, v V. spodnještajarski kuriji ter obsojajo napade nasprotnih listov nanj in na katoliške kroge štajarske.

Katoliško politično društvo v Konjicah izreka svojemu dosedanemu posl. kmečkih občin gsp. prof. Robiču popolno zaupanje ter pričakuje od njega, da pristopi zopet zvezi, ki bo varovala katoliška načela, kakor je bila bivša »slovansko-krščanska narodna zveza« ter da si s svojimi tovariši pridobi kolikor največ mogoče enakomislečih zaveznikov tudi med slovanskimi in drugorodnimi poslanci.

Šentlenartsko politično društvo nam je vposlalo naslednjo izjavo: Podpisani odborniki kat. polit. društva za okraj sv. Lenart v Slov. gor. izjavljamo tem potom, da smo vsi za zopetno kandidaturo bivšega poslanca č. g. Jožefa Žičkarja v peti kuriji.

Josip Jurčič, predsednik; Fr. Muršič, podpredsednik; E. Trstenjak, tajnik; Karl Gorjup, tajnik okrajnega zastopa in »Posojilnice« ter posestnik, blagajnik; Anton Vogrin, veleposestnik; Janez Rop, veleposestnik in župan; Franc Wella, veleposestnik in načelnik okrajnega zastopa; Matija Šuman, veleposestnik; Ivan Pajtler, župnik; Janez Rošker, veleposestnik; Franc Zupe, veleposestnik — odborniki.

Sv. Lenart v Slov. gor., dne 28. t. m. 1900.

Tepanje. Mi spodaj podpisani odborniki Tepanjske občine izjavljamo odločno, da bomo mi in naši Tepančani pri prihodnji volitvi za državni zbor glasovali edino in složno za velezaslužnega, neumorno delavnega gospoda Žičkarja poslanca v V. kuriji. Katoliško misleči slovenski volilci, pridružite se nam, zmaga bo naša! zmaga bo sijajna!

Tepanje, dne 22. vinotoka 1900.

Franc Žoher, obč. predstojnik.

Simon Napotnik, občinski odbornik.

Juri Solar, svetovalec.

Vsi trije posestniki.

Konjiški okoličani! Koga bomo volili v V. kurijo? Pred 3 leti smo volili g. Žičkarja. Ta gospod rešil je častno svojo nalogo, bil je vsestranski delaven, pridobil si je naše polno zaupanje, celo nasprotni listi pišejo, da naj se »pred Žičkarjem klobuk potegne«. Torej koga naj mi volimo? No-bednega drugega, kakor ravno velezaslužnega gospoda Žičkarja. Volilci, ki ste pred 3 leti gsp. Žičkarja volili, ostanite jim zvesti!

Konjice, dne 22. oktobra 1900.

Simon Pozeb, župan okolice Konjice.

Jurij Šibanc, občinski svetovalec.

Janez Cugmas, občinski odbornik.

Vsi trije posestniki.

Bezina. Katoliško misleči občani Bezine bomo, kakor pred tremi leti, odločno volili za državnega poslanca v V. kuriji zaslužnega gospoda Josipa Žičkarja. Je nam dobro znan, neutrudljiv in neumorno delaven gospod za blagor narodnih pravic. Katoliško misleči volilci, pridružite se nam! Zmaga nam je gotova!

Županstvo Bezina, 23. vinotoka 1900.

Anton Muc, župan.

Franc Šelih, prvi svetovalec.

Matija Vedečnik, Franc Stoper.

Vsi trije posestniki.

Gornja Radgona. Katere poslance si bomo izvolili, ko bomo šli v Ljutomer voliti? Ne tistih, katere bi nam kdo vsiljeval, ampak tiste, na katere se mi oziramo z največjim zaupanjem. Kmetske občine stavijo največje zaupanje na gosp. dr. Miroslava Ploja, dvornega svetnika na Dunaju. Tega gospoda nam v sedanjih razmerah najtopleje priporoča bivši naš poslanec, preč. g. Lavoslav Gregorec, ki dobro ve, kako veljavo ima dr. Miroslav Ploj pri vladi na Dunaju. Tega gospoda bomo torej volili v kmetski skupini.

V splošni skupini ali v peti kuriji, v kateri sme začetkoma, pri volitvi volilnega moža, vsak možki voliti, ako je že dopolnil 24 leto in stanuje že vsaj šest mesecev v tej občini, toraj tudi viničarji in delavci, hlapci itd. — v tej skupini bodo naši volilni može po svoji zdravi pameti, po svojem poštenem in hvaležnem srcu, po svoji politični taktosti, sploh po svoji najboljši vednosti in vesti — volili svojega vnetega in neumorno delavnega dosedanjega poslanca, preč. g. dekana Jožefa Žičkarja. To pa brez kakega zaničevanja ali sovraštva do morebitnega kakega drugega kandidata. Ko g. Žičkar ne bo mogel ali ne bo hotel biti več naš poslanec, takrat še le si bomo šli

n. pr.: Ta človek je hud (zločest) in Godi so mu hudo (siromašno). Bil pa je izgon najhujša kazen, ki je mogla koga zadeti.

Gmotne razmere so bile v zadrugah v obče prav ugodne. Kar se je potrebovalo, to se je pridelalo in tudi še več, tako da je ostajal prebitek, se množilo premoženje. Zadrugno zemljišče se ni kosalo in dot pravzaprav ni bilo. Za jutrnjino se je dajalo le nekaj premakljivega, kakor pohištva, zrnja, kako živinče in to le, če se je možila hči v drugo zadrugo, kar je bilo navadno; možki pa niso jemali nič s seboj. Izvzemši seveda osebni imetek.

Vsled ugodnih gmotnih razmer je življenje med zadrugniki moglo biti prav srčno in prijetno, in to tem laglje, ker niso poznali nevoščljivosti, ki je sicer vzajemni družinski ljubezni najhujši sovražnik. V takem ozračju je tudi npravno lepo razcvitala, kakor je zadruga sploh bila dom raznih krepostij, vsled tega pa tudi sreče.

Vsi zadrugniki so imeli eno in isto skupno ime, navadno po prvem otu, ki se je bil tam naselil; če je ta bil n. pr. Očeslav, so se zvali Očeslavci, če Kokor, Kokorici, če Tugomer, Tugomeriči, če Radovan, Radovanič, pa tudi Radovaniči, če Ban, Banovci, če Svet, Svečani; z imenom so naznanjali, da so otova deca; tvarjalo pa se je ime za-

družnikov tudi brez obrazil: ci, ici, iči, ovci in ani; kar gola množinska oblika imena otovaga je zadoščala, n. pr. Bojani, nastalo iz Bojan, Zdici, nastalo iz Zdik. Le malokedaj so zadrugniki imeli ime po selu.

Kako pa so se nazivala sela? Očeslavci, Kokorici, Banovci in druga imena zadrugnikov so ob enem veljala tudi za selo; nekatera pa so se tudi nekoliko izpremenila, kakor Biserjani v Biserjane, Svečani v Sveče. Mnogo imen zadrug je vzrastlo neposredno iz otovaga, n. pr. Dobrla vas iz Dobrén (Dobrenova vas, Dobrna vas, Dobrla vas); mnogo pa jih je zopet nastalo po legi ali okolici (Dol, Gorica), mnogo po vodi (Bistrica), nekoliko po rastlinah, živalih in čem drugem.

Če se je bila zadruga tako pomnožila in razširila, ali če so sploh nastopile take razmere, da se ni več dalo ostati skupaj, odcepil se je del ter nastanil kolikor možno blizu starega sela, in še le, če to ni bilo mogoče, nekje dalje od doma. Nova naselbina je tvarjala posebno zadrugo ter imela tudi svoje posebno gospodarstvo, sicer pa je ostala z očetnjavo v tesni zvezi.

Vsled tega je tudi obdržala staro ime, vendar mu je pridevala kak priimek, da se s staro zadrugo ni zamenjavala. Priimek je bil vsikdar takšen, da je kolonijo označeval bodisi po imenu starejšinovem, bodisi po du-

ševnih ali telesnih lastnostih, šegah, noši ali glavnem poslu zadrugnikov, bodisi po čem drugem, n. pr. Očeslavci Gostimici (če je starejšim nove zadruga bilo ime Gostim), Zdici Mlinarji. V navadnem govoru je rabil le priimek, in zato je zadruga bila po tem-le bolje znana nego po prvotnem imenu.

Takih kolonij je nekatera zadruga imela po 10 in še več, in vse so bile urejene po njenem vzoru.

Zadruga je družabna oblika, ki je bila značaju Slovanov popolnoma primerna. Puščala je, ker so v njej bili vsi enaki, njim svobodoljubnim dovolj svobode, zraven pa ustrezala njih nagnjenju, bivati v prijetnem društvu.

V obče danes zadrug ni več, ali še pred 50 leti so bile po Hrvatskem, v Dalmaciji, Črni gori, Srbiji in Bulgariji običajne, izvzemši le mesta in morsko obrežje. V zadnjih dveh deželah jih ni več, v Črni gori so se še ohranile, na Hrvatskem in v Dalmaciji jih je zatrl liberalizem in njemu primerno zakonstvo. V nas Slovencih so zadruga vsled nemškega vpliva, ki smo mu bili že zarana izpostavljeni, preminile popolnoma; ostala so še le njih imena, ki jih nosijo novodobne vasi. Po ljutomerskem, gornjeradgonskem in ptujskem okraju jih je vse polno: Banovec, Ključarovci, Radislavci, Bunčani, Hvaletinci,

drugega iskat. Slovencem se nikakor ne godi tako sijajno, da bi smeli trohico delavnih mož žaliti, — ne tako sijajno, da bi se smelo z mnogo- in bridkoskušenimi poslanci kepati ali njih sem in tje suvati po političnem polju, kakor šahove figure. Konj, ki dobro orje in vozi, se ne daje »šintarju«, pravijo naši kmetje.

To so nove izjave za Žičkarja.

Toda opomniti moramo svoje somišljenike, da so takšne izjave kakor jih prinašamo list za listom, sicer za gsp. Žičkarja jako častne in za agitacijo ugodne, toda glavna je priprava na volitve volilnih mož. Dober izid teh volitev bo najboljša izjava za gospoda Žičkarja!

Politični ogled.

Volilno gibanje. Ker dr. J. E. Krek noče zopet prevzeti kandidature v peti skupini na Kranjskem, potegoval se boče za mandat vodja katoliško-narodne stranke dr. Ivan Šušteršič. Ker tudi liberalna stranka pošlje svojega vodjo dr. Tavčarja na Dunaj, bo tudi na Dunaju med njima hud »žolt«. Liberalna stranka je nadalje postavila svoje kandidate: za Novo mesto, Krško, Metlika nasproti g. Viljemu Pfeiferju veleposestnika Ivana Globočnika, za ljubljansko okolico, Ribnica, Velike Lašče nasproti Vencaju tovarnarja Jos. Lenarčiča, za notranjske kmetске občine pa gsp. Iv. Božič. Na Koroškem se Slovenci jako marljivo pripravljajo na volitve. Vsako nedeljo imajo po dva shoda. Da bi imeli vspeh!

Poroka v cesarski hiši. Nadvojvodinja Marija Imakulata Rajnerija se je dne 29. t. m. poročila z vojvodo Robertom Virtemberskim.

Deželni zbori. Kakor poročajo listi, se skličejo deželni zbori meseca decembra in sicer še pred Božičem na kratko zasedanje. Glavni namen tega zasedanja bodo namreč deželni proračuni.

Dalmacija. Dne 17. t. m. je zborovala v Zadru hrvatska narodna stranka ob polni udeležitvi njenih zastopnikov. Namen zborovanja je bil storiti kake korake za zbližanje Slovanov, t. j. Hrvatov in Srbov proti Italijanom v Dalmaciji. Stranka je zatorej ponudila pogodbo stranki prava in srbski stranki, katero so navzoči zastopniki soglasno odobrili. Izvolili so zajedno tudi izvrševalni odbor, ki bode izvršil pogodbo tudi v podrobnostih. Ta odbor bode svoječasno označil tudi kandidate. Da je stranka s svojim sklepom pravo pogodila, priča to, da prihajajo od vseh strani dežele pohvalna priznanja izvrševalnemu odboru. V teh priznanjih je izražena zadovoljnost radi sprave in nada, da se jedino na ta način zadobi zadosti močna

Godomerci i. dr. Samo pri beneških Slovencih t. j. pri onih, ki bivajo med Vidmom in Gorico, in Rezijanih se je ohranil še nekaj ostanek starega patrijarhalnega življenja. Tukaj bivajo še danes v eni hiši 3—4 sorodne družine skupaj; sin, ki mu je dal oče na smrtni postelji blagoslov, vodi celo gospodarstvo in skrbi za red, drugi pa morajo delati in se njemu pokorjavati.

Marsikateremu bralcu je, čitajočemu te vrstice, menda prišlo na misel, da so stari Slovani bili pravi socijalni demokratje. Socijalci so bili, ker so živeli zadržno, demokratje pa tudi, ker so starejšine bili le prvi med enakimi, ne pa samosilniki med brezpravnimi subjekti. Ali vendar je naše socijalno demokratstvo od staroslovanske družinske ustave bistveno popolnoma različno. Naj nikogar ne tere skušnjava bodisi po tem ali po onem; na socijaldemokratske blodnje pameten človek pač že dolgo ne da nič več, imelo pa je tudi staroslovansko zadrugištvo mimo vrlin zelo usodepolne slabosti, o katerih bomo še le govorili.

bran proti Italijanom in jamstvo, da noben Italijan ne pride v državni zbor.

Pruska evangeliška zveza je dovolila za protestantovsko gibanje v Avstriji za prihodnje leto 200.000 mark. Avstrijska vlada pa to mirno gleda.

Španija. Na Španskem so dobili zopet nove ministre. Sedanje ministerstvo je sestavil bivši vojni minister Azcarraza, Silvela je odstopil. Uzrok njegovemu odstopu ne tiči tako v gospodarskih odnosih Španije, marveč v nesporazumu v kabinetu samem.

Vojske v Južni Afriki noče biti konec. Buri se prikazujejo zopet na bojnih poljih, o katerih smo mislili, da so že za vselej v angleških rokah. Dne 17. t. m. so naskočili Jagersfontein, oprostili ujetnike, nato pa naglo izginili. Najnovejše brzozjavke pa poročajo celo velik uspeh: vzeli so Angležem zopet Jakobsdaal, čeprav se je garnizija krepko upirala.

Vojska na Kitajskem. Nemčija in Anglija sta sklenili medsebojno pogodbo, koje ost je naperjena proti Rusom. Pogodba pravi, da bosta državi varovali samostojnost in nerazdeljivost Kitajske. Rusija namreč name-rava za vojno odškodnino tirjati od Kitajcev Mandžurijo. In proti temu je naperjena nova pogodba. Vedno se bijejo nove praske, v katerih plačajo evropske žrtve. A Kitajci se ne mislijo tako hitro vdati. Princ Tuan je izdal oklic, v katerem opominja svoje pristase k potrpljenju, dokler reka Peiho ne zmrzne in zima mednarodne čete na severu ne pokonča. Vsak Kitajec mora biti pripravljen na trenotek, ko se porazijo vsi tujci.

Dopisi.

Iz Maribora. (Slov. gledališče.) Prihodnjo nedeljo, t. j. 4. nov. se bo v Narodnem domu igrala igra »Mlinar in njegova hči.« Predstava se vrši v prid družbe sv. Cirila in Metoda in je torej kolikor toliko vsacega Slovenca dolžnost, da pride in položi svoj dar. No, dar bo lahko jako majhen, kajti vstopnina se je tako znižala, da se na galeriji igra lahko vidi za 20 vin.; sedeži tamkaj stanejo 40 vin., stojisce v dvorani 60 vin., za dijake polovico, sedeži pa po 80 v., 1 K in 1 K 20 vin. Zares malenkost; zato pa se pričakuje, da bode vse do zadnjega kotička razprodano, tem bolje, ker je vsebina igre kaj zanimiva. Ovdovel mlinar, bogatin a skopuh, ima edino dete, hčer Micko; ta ljubi Janka, pridnega mladeniča brez premoženja, ki se je pri njenem očetu izučil mlinarije; tudi Janko je vklenil Micko v svoje srce. Oče, ki je bil jetičen, je seveda nasprotnoval tej združitvi; berač bi naj kedaj imel njegov denar, ne, to se ne sme zgoditi! Zato še hoče živeti. Od grobarja izve, da prst, ki se iz novega groba vzame v božični noči in položi na prsi, preklicano bolezen odpravi. Brez namena pa grobar na božični večer v gostilni, v kateri sedi Janko, tudi pripoveduje, da ob 12. uri gredo čez pokopališče v cerkev duhovi tistih, ki bodo v prihodnjem letu umrli. Janka, ki je v srčni bolesti malo čez mero potegnil, se loti skušnjava, iti ob 12ih na pokopališče gledat, ali bode starega mlinarja že v prihodnjem letu smrt pobrala. Skušnjava ga premaga, on gre. Na pokopališču pa, od vina premagan, zaspi, in v sanjah vidi duhove: med drugimi starega mlinarja, kot zadnjega v vrsti pa tudi Micko. Otdot pa ne bomo dalje pravili, da vsega ne izpovemo. Naj vsak gre tja in gleda. Da se bode predstavljalo dobro, to se razume samoodsebe, ker so naši čitalnični diletantje nas še vsikdar očarali. Prihodnjo nedeljo torej vsi v gledališče Narodnega doma! Začetek točno ob 8. uri. Dobivajo pa se vstopnice že tudi od 1. nov. naprej pri g. Dolencu v Poštni ulici.

Iz Konjic. (Politično zborovanje.) Preteklo nedeljo je imelo naše katol. poli-

tično društvo dobro obiskano javno zborovanje. Videli smo navzoče volilce ne samo iz konjiške župnije, ampak tudi iz sosednih, čadramske, zrečke in prihovske. Vlč. g. nadžupnik Voh je govoril o Slomšek. Podal nam je jasno sliko njegovega življenja in delovanja ter ob koncu pozval navzoče, naj zakličejo Slomškovega spominu »slava«, kar se je z navdušenjem storilo. Za njim je govoril g. Anton Korošec iz Maribora. Veselimo se lahko, je izvajal, da vlada ni prepovedala današnjega zborovanja, ker se na njem govori tudi o Slomšku, ali da vsaj ni poslala orožnikov, kakor se je to zgodilo na Ponikvi, v Ljutomeru, Žalcu. Vlada se boji Slomškovega duha, ki je duh odločnosti in duh neumornega delovanja. Kmetškemu stanu pa se ni treba bati Slomškovega duha, ker le s tem duhom si bo ohranil svoje najsvetejše stvari, sveto vero, slovenski jezik in slovensko zemljo. Na-to je primerno naslikal vlado, ki tako slabo brani svetinje slovenskega ljudstva. Omenjal je neovirane protestantske agitacije, ki se zanaša iz Nemčije v Avstrijo, omenjal nemških avskultantov v Celju, za katere se mečejo stotaki ven, čeprav je gotovo, da se nikdar ne bodo dobro slovensko naučili, mnogi slovenski vseučiliščniki pa morajo stradati. Označil je duh naše deželne vlade ter opisal veselje Claryjevo v Ptuj, ko so nad njim vihrale same frankfurtarice, a omenil tudi med navdušenjem zavedne fante iz ptujske okolice, ki niso hoteli Claryju s konji nasproti. Vlada zanemarija tudi napredek kmetškega stanu, posebno letos se je to videlo, ko kmet ni imel nobenega svetovalca in posredovalca, da bi obili sad spravil v pošten denar. Kmetje naj govorijo z vlado o teh rečeh po svojih poslancih in sami na zborovanjih in političnih shodih. Priporočal je kandidature Žičkarjevo, Robičevo in dr. Dečkovo. Nazadnje je pozival kmete, naj sami vstajajo ter izražajo svoje želje in svoja mnenja. Več kmetov je vstalo, ki so vsi govorili za Žičkarjevo kandidature v peti kuriji, ker bi bilo nevhvaležno, brez vzroka ga sedaj nenkrat odstraniti. Tako delavni poslanci se naj iščejo, ne pa mečejo proč. Na-to so enoglasno vsprejeli resolucije, ki jih prinašamo na drugem mestu. Pri vsaki resoluciji je g. predsednik pozival navzoče, naj vstane, če ima kdo kaj proti ter povzročil tudi protiglasovanje. Po dvehurnem zborovanju se je sklenil shod političnega društva, kojega kandidatje so Žičkar, Robič in dr. Dečko.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Za volilno dobo. Na dan volitve volilnih mož naj gredo vsi naši somišljeniki na volišče. Posebno velja to za kmetško skupino Maribor-Slovenji Gradec, kjer je naš kandidat g. Robič, potem za peto skupino Maribor-Lipnica, kjer kandidiramo posestnika g. Mlakarja in pa za peto kurijo na Spodnjem Štajarskem, kjer kandidira zopet g. Jos. Žičkar. Naši volilci ne smejo biti brezskrbni, kajti nasprotniki stojijo vsi in oprezno na krovu. Proti Mlakarju so postavili nemški bauernbinderji kandidatom marenberskega nadučitelja Brandeisa, ki je prišel od severa naše države si med nas kruha služiti in ki torej naše kmetске, obrtniške ter delavske potrebe ravno toliko pozna, kakor letos rojeni otroci lanske sneg. Brandeis nima za naš okraj nobenih zaslug in sploh ne vemo o njem nobenih drugih lastnosti, nego da je strasten Nemec, čeprav je njegova mati pristna Čehinja. G. Fr. Mlakar je naš domačin, uzoren kmetovalec in z ljudskih shodov znan zagovornik kmetških pravic. Volite torej za volilne može le take može, o katerih ste prepričani, da bodo volili g. Robiča, Mlakarja in Žičkarja. Kakor slišimo, se se po mnogih krajih, posebno okoli Maribora in

začela nobena agitacija za naše kandidate. To je žalostno! Taka brezskrbnost je letos skrajno nevarna. — V mestni volilni skupini Celje-Brežice se Slovenci tiho, a vrlo pripravljajo volitve. Zmaga dr. Dečkova je vedno verjetnejša. V mestni volilni skupini Maribor-Ptuj-Ormož pa opazujemo premalo gibanja! Nikjer agitacije, nikjer niti ožjih volilnih odborov! To se mora še predruščiti. Udarec bi bil za nas, ako bi dr. Pipuš dobil sedaj v tej skupini manj glasov nego jih je dobil slovenski kandidat pri zadnji volitvi.

Kmetje, obrtniki in delavci! Članek s tem napisom (glej prilogo!) smo dali tudi posebej natisniti. Somišljenike opozarjamo, da se dobiva odtis tega članka brezplačno v našem uredništvu. Naj se nam javi samo, koliko komadov se potrebuje in kam jih naj pošljemo.

Volilno gibanje. Ko je že bil natisnjen drugi članek, smo dobili še poročilo iz gornjesavinjske doline, da so se volici iz občin Solčava-Lučne na volilne shodu dne 28. okt. soglasno izrekli za g. Žičkarja in g. Berkso. Natančneje poročilo prihodnjič.

Žičkar in obrtniki ter delavci. V zadnjem državnem zboru je dokazal gospod Žičkar tudi s tem svoje umevanje obrtniških in delavskih teženj, da je glasoval za premembo obrtniških postav, posebič še za spremembo §§ 59 in 60 obrtnega reda, in pa da je pri debati o osemurnem delu delavcev pod zemljo glasoval za osemurno delo.

Kozjanske zadeve. Kozjansko politično društvo se je izreklo za kandidaturu g. Josipa Žičkarja v peti kuriji. Zadnji teden pa so nekateri listi prinesli iz Kozjega od 11 posameznih oseb podpisano izjavo za Žičkarjevega protikandidata. Toda ta izjava nima posebnega pomena. Na njej sta podpisana tudi Zvonimir Dobrauc in Milan Spitzer, ki sploh volilca nista, potem neki Eduard Böheim, čeprav je Eduard med volilci nepoznano ime, in nazadnje Cilenšek in Gorišek, oba pisarja dr. Pikla, ki je izjavo povzročil. — Naš dopisnik iz Kozjega nas opozarja, da ondoto bralno društvo že skoro pol leta nima predsednika. Društveniki, zahtevajte občni zbor in si izvolite delavnega krščanskega predsednika.

Kat. polit. društvo v Konjicah je sklenilo razven v »volilnem gibanju« natisnjenih resolucij še tudi te izjave: 1. Na shodu kat. pol. društva v Konjicah zbrani moške zahtevajo od svojih bodočih poslancev, da se z vso odločnostjo potegajo v državnem zboru za zboljšanje slabih kmečkih razmer.

2. Zahtevajo od vlade, da naredi mir med avstrijskimi narodi s tem, da izvede enakopravnost vseh narodnostij ter pozivljajo svoje bodoče poslance, da se z vso močjo uprejo nakani nemških strank, ki zahtevajo nemščino kot posredovalni jezik za našo državo.

3. Že več ko 30 let so hodili naši deželni poslanci nemško gospodo v Gradec nagovarjati, da naj bi nas prebivalce spodnjega Štajarja pripoznali za enakopravne prebivalce Štajarske dežele; dokazovali so jim pri vsaki priliki, da najboljše dohodke ima dežela iz spodnjega Štajarja; pritoževali so se pri vsaki priliki, kako da se Slovenci zane-marjajo pri oddajanju dež. služb, kako se jim obtežuje narodna izomika.

Kaj so graški gospodje na to odgovorili: Deželno gimnazijo na Ptuju so razglasili za vse čase za nemško gimnazijo; Slovencem še meščanske šole (v Št. Juriju) niso hoteli dovoliti; deželni odbor žuga županstvom z občutljivimi kaznimi, ako mu na nemške dopise ne bodo pokorno odgovarjali. Pri vseh teh krivicah, ki se nam delijo iz Gradca, se pač ni čuditi, da si želimo »Proč od Gradca«, ako nam osrednja vlada ne pripomore, da dobimo južno štajarski prebivalci

svoj slovenski oddelek pri c. kr. namestništvu, pri deželnih uradih in napravah.

4. Naša c. kr. politična ekspozitura ni imela svojega napisa, dokler ga ni naš poslanec gosp. Jožef Žičkar v državnem zboru odločno tirjal. Dobili smo dvojezični napis, kakoršen edini pristojna našemu okraju. Ravno tisti naš gosp. poslanec je pa tudi že več peticij vložil v starem državnem zboru, v katerih se je od raznih ministerstev tirjalo, skrbeti za to, da se napravijo temu podobni napisi na vseh tukajšnjih c. kr. uradih, t. j. pri c. kr. okrajnem sodišču (ki ima sicer slovensko-nemški pečat, a ne take table), pri c. kr. davčnem uradu, ki še nima slovenskega pečata, pri c. kr. pošti in pri brzojavu, pri c. kr. premerilnem uradu. »Katoliško. polit. društvo« pozivlje navzoče gg. župane in občinske odbornike, da ne nehajo ponavljati prošenj za slovenske uradne pečate.

Volitve volilnih mož za peto in četrto skupino v ptujskem okraju se začnejo dne 5. nov. Dne 5. nov. volita med 8. in 10. uro občini Karčevina in Slovenska ves, med 2. in 4. uro Stadtberg in Sv. Lovrenc na dr. polju; dne 6. nov. med 9. in 11. uro Podvinci, Kicar, Dolena in Št. Janž, med 2. in 4. uro Rogoznica, Pacinje, Sv. Bolfenk, Cirkovci; dne 7. nov. med 9. in 11. uro Sv. Marko, Zabovci, Črna gora, med 2. in 4. uro Stojnci, Bukovci in Majšberg; dne 8. nov. med 9. in 11. uro Borovci, Pervenci, Stoperce, med 2. in 4. uro Spuhlje, Brestje in Donatibreg; dne 9. nov. med 9. in 11. uro Polanci, Slom in Št. Rok, med 2. in 4. uro Hlaponjci in Polenšak, med 3. in 5. uro Rogatec; dne 10. nov. med 9. in 11. uro Juvanci, Dolič, Desna in Čermožiče, med 3. in 5. uro Vurberg. Drugi kraji v ptujskem okraju volijo med 12. nov. in 1. dec. Prinesemo prihodnjič. Vse natančneje se razvidi iz občinskih razglasov. Pozor, volilci!

Osebnosti. Ravnatelj celjske gimnazije Peter Končnik je imenovan deželnim šolskim nadzornikom na Kranjskem, kjer bo pomagal deželnemu predsedniku baronu Heinu postavljati Nemce na noge. Kranjski liberalci se čudijo temu imenovanju, a v deželnem zboru se vežejo s Končnikovimi somišljeniki proti lastnim bratom. Prejšnji kranjski šolski nadzornik naš rojak g. Jos. Šuman je umirovljen in dobil tem povodom naslov dvornega svetnika.

Za evharistični shod se je oglašiti pri preč. gosp. kanoniku dr. J. Križaniču vsaj do 15. novembra.

Smrtna kosa. V Celju je umrla gospa Ivana Tertnik rojena Škofic, soproga gospoda gimnazijskega profesorja dr. Ivana Tertnika, rojena Ljubljanka. — V Ormožu je umrl modroslovec g. Andr. Kranjc, rodom iz Št. Jurija ob Ščavnici. — V Braslovčah je umrla absolvirana učiteljska kandidatinja gđ. Emilija Jarc.

Iz Rajhenburga. Dne 28. t. m. se je vršila v samostanu očetov trapistov izredna svečanost. Že soboto zvečer so se pripeljali naš mil. knez in škof, da podelijo nekaterim redovnikom višje rede. Na kolodvoru so pričakovali visokega dostojanstvenika gg. opat z nekaterimi redovniki, dekan Žičkar s kaplanom, domača duhovščina, župan z ognjegasci in obilna množica ljudstva. Ognjegasci so z bakljami in lampijoni čarobno razsvetlili kolodvor in spremljali mil. kneza in škofa do samostanskega grada, ki je bil tudi na čast visokemu gostu razsvetljen in ves v zastavah. Drugi dan so mii knez in škof podelili med sveto mašo duhovniški red o. Stanislavu Planinšku in subdijakonat oo. Alojziju Neumannu in M. Berchansu. Po ordinaciji se je vršila slovesna procesija redovnikov in došlih gostov h kapelici srca Jezusovega, katero so trapisti postavili sredi polja. Blagoslovili so jo mil. knez in škof in po blagoslovljenju pred obilno množico vernega ljudstva v krasnem govoru poveljevali presv. Srce Jezusovo. Po končanem govoru

se je opravila v kapelici sv. maša. Slovesnosti so se udeležili mnogi odlični gosti, med drugimi g. glavar pl. Vistarini, častni kanonik Bosina, prior kartuzijanov pleterskih, dekana Žičkar in Verk, urednik Pukl iz Dunaja, notar Hudovernik iz Kostanjevice, mnogo sosednih svetnih duhovnikov in menihov, načelnik žel. postaje in trški župan Kunej.

V Celju se bo igrala dne 1. novembra v Narodnem domu žaloigra »Mlinar in njegova hči.« Začetek ob 7. uri.

»Slomšekova zaveza«, društvo kršč. mislečih učiteljev in vzgojiteljev je dobila vladno odobrenje pravil. Pripravljalni odbor bo zajedno za prvo leto društveni odbor.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so darovali č. g. Kumar 5 K, neimenovan 1 K, č. g. Rado Marzidovšek 10 K. Živeli!

Politični shodi se bodo vršili dne 4. nov. v Št. Jakobu v Slov. gor., kjer bo zajedno Slomšekova slavnost. Začetek ob 3. popoldne v Peklarjevi gostilni. — Dne 11. nov. bo politični shod v Kozjem.

Imenovanja. Staj. dež. finančno ravnateljstvo je imenovalo fin. konceptnega praktikanta dr. Karola pl. Devičiča fin. koncipistom ter oficijala Fr. Žoharja blagajničarjem.

Iz šole. Izpraznjeni učiteljski mesti v Čadramu sta dobila g. Jos. Mithans, absolviran učiteljski in gospica Ljudmila Božič iz Ži. Na njeno mesto pride gđ. Vinc. Blažič od slov. šole v Konjicah.

Planinska vest s štajerskih planin. Dne 17. okt. je Savinjska podružnica slov. plan. društva otvorila pot skozi Turški žleb. Slavnostne otvoritve so se med drugimi udeležili tudi trije nemški profesorji: znani Frischau iz Gradca, potem dr. Reinitzer, profesor na graški tehniki in profesor Sputh z berlinske arhitekturne šole. Prof. Frischau je v svojem iskrenem govoru jako simpatično govoril o Slovencih ter zaklical trikratni »Živio« in »Hoch« v to, da bi v slovenskih planinah nehala vsa navskrižja. Na to je govoril tudi berlinski profesor Sputh, istotako iskreno ter rekel med drugim, da je letos prvič potoval po slovenskih planinah, da pa je kakor v Triglavskem pogorju tako tudi v Savinjskih planinah bil povsod gostoljubno sprejet ter da se čuti v teh planinah prav tako, ali pa še bolj varnega, nego v tirolskih alpah. Obljubil je, da bo skušal na severnem Nemškem odpraviti vse omenjene predsodke ter zaklical »Hoch« slovenskemu planinskemu društvu. Ta dogodek priča, kako sodijo o Slovencih objektivni in pošteni Nemci.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Ker je pri-ložnostno tukajšnji g. župnik Josip Weixl podaril za nakup knjig revnim učencem 10 K, se mu šolsko voditeljstvo in krajni šolski svet tem potom za ta blagi dar v imenu šolske mladine zahvaljujeta.

Šolska tombola bo v Ljutomeru na Martinovo, to je v nedeljo dne 11. nov. zvečer v Vaupotičevih gostilnih prostorih. Ker je čisti dobiček namenjen v nabavo potrebnih učnih pripomočkov za ubožne učence in učenke Franc Jožefove šole, vabi učiteljstvo vse blage šolske prijatelje in prijateljice k obilni udeležbi ter jih prosimo za primerne prispevke, oziroma dobitke.

Družba sv. Mohorja je pričela z razpošiljanjem letošnjih družbenih knjig. Lavantinska škofija pride letos zadnja na red, ker je lani prva bila. Letos bode romalo vsega skupaj 471.576 Mohorjevih knjig med ljudstvo. Za prihodnje leto pripravlja odbor daljšo povest »Za srečo!« dalje »Pamet in vera«, slovenskemu narodu v potrditev njegove vere, spisal I. M. Seigerschmied, »Zgodbe svetega pisma«, »Umni kletar«, »Slov. večernice«. Vseh dohodkov je družba sv. Mohorja imela letos 177.551 K 16 h, stroškov pa 177.540 K 40 h. Slovenci, tako, na delo, da se prihodnje leto število Mohorjevih članov zopet pomnoži!

V gornjeradgonski zastop so sprejeli namesto kmeta Kolarja, negovskega gospoda oskrbnika. Torej s kmeti ven, z gospodi noter! To je zastop za kmete!

V Celje se preseli ljubljanski kamnosek gosp. Vinko Čamernik.

Slovenci v Pragi. Letos je na praških visokih šolah vpisanih 33 slovenskih dijakov, med njimi 10 Štajarcev.

Zdravnik dr. Leo Kreft ordinira vsako predpoludne v Radencih, popoldne v Gornji Radgoni. Prejšnji radenski zdravnik je odšel.

Pri Sv. Juriju ob Ščavnici se je 15. dne meseca oktobra poročil g. Alojzij Majcen, učitelj pri Sv. Andražu v Slov. goricah z gospodičino Frančiško Kupljen iz Žihlave.

Pri Kapeli blizu Radenc širita lažnjivega kljukca iz Ptuja, »Štajerca«, krčmar Rud. Horvat in trgovec Hausman. O Hausmanu ne rečemo ničesar, o njem naše ljudstvo ve, da nikdar ni bil prijatelj slovenskega naroda, a o Rudolfu Horvatu se nam zdi to počenje čudno; kajti pripoveduje se nam, da je Horvat vedno jako naroden, kadar se pri njem priredi kaka narodna veselica ali pa se zateče k njemu kaka narodna družba. Kako sedaj ta sprememba? Ali je zašel pod upliv ondotnega nadučitelja Kvasa? — V Moti pa opravlja posel Horvatov ter misijonari za »Štajerca« Jakob Missia, posestnik parnega mлина in Bračkov pristaš.

Lažnjivi kljukc iz Ptuja, gospod »Štajerca«, mora imeti jako potrpežljive čitatele, da jim sme tako debelo lagati. O slovenskem zaupnem shodu v Ptuj pravi, da je bilo tamkaj samo 6 kmetov. Ti lažnjivi kljukc ti! Samo iz gornjeradgonskega okraja jih je bilo 11, torej samo iz enega okraja približno toliko kakor si ti imel že odgovornih urednikov. Na uho pa ti lahko povemo, da je bilo kmetov iz vseh sosednih okrajev več nego imaš ti med kmetiskim ljudstvom plačujočih naročnikov. — Pa hinavec je tudi ptujski kljukc. Proti judom zabavlja, da se kar peni. V inseratih odzadej pa sprejema tudi naznanila od židov. Gospod Visenjak, so tudi židovi v vaši »kmetiški stranki?« Dobro bi bilo, da ne samo nam, ampak tudi Štajercu včas »pred nosom okoli kramljate, ga pokukate in ga tudi okoli zasučete«. Dajte si naš nasvet »mnogokrat pred oči postavljati!«

Duhovniške vesti. Čast. gosp. Matevž Osenjak, kaplan v Sv. Juriju ob juž. železnici je stopil zaradi bolehnosti v začasni pokoj ter se preselil v Gradec.

Društvene zadeve.

Kmetijsko bralno društvo v Starem trgu pri Slovenjemgradu priredi dne 4. novembra Slomšekovo slavnost. Vspored bo raznovrsten. Za slavnostnim govorom se bo popevalo, tamburalo pa tudi igrala dramatična igra: »Kje je meja?« Začetek slavnosti je ob 3. uri popoldne v Petričevih prostorih v Starem trgu. K obilni udeležbi uljudno vabi društveni odbor.

Bralno društvo pri Sv. Benediktu v Slov. gor. priredi dne 25. novembra letni občni zbor ter jako zanimivo veselico, pri kateri se bo uprizoril izborni Lendovšekov igrokaz »Slomšekovo rojstvo«, ker je ravno namenjeno za ta večer. Igrala se bo tudi mična in ganljiva igra v petih dejanjih »Lurška pastarica«. To naznanimo že sedaj, da sosedna društva ne priredejo takrat kaj enakega. Priprave za veselico so že v polnem tiru. Odbor.

Gospodarske stvari.

Tečaji za vinogradstvo in sadjarstvo.

Konec.

So ljudje, ki koprne po zlatu, ki v veri na vraže premagajo grozo in se drznejo v temni noči kopati tajnostne zaklade, drugi

begajo daleč okoli po sejmovih in raznih barantijah, drugi skušajo svojo srečo v loteriji, sploh stremijo odveč po negotovih dobičkih, po fantazmih, a gotove zaklade, ki jim leže v njih pridelovalnih sredstvih, v njih zemljah, katere s treznim, dobro premišljenim delom lahko in gotovo vzdignejo, pa puste ležati. Za te ni treba kolomona, ni treba v risu tvegati svoje duše, ni treba biti odvisen od negotove slepe sreče, ampak trezen odločen gospodar, ki se zna podati sedaj vladajočim okoliščinam, ki zna naravne pogoje v svoj prid obrniti, vzdigne ta zaklad, če ne naenkrat pa v teku časa gotovo. Koliko najdemo ljudi, ki so od izkopanega zaklada ali od loterije in enakih podjetij obogateli? V krajih, kjer se ljudje na to zanašajo, najdemo le revščino. So pri nas kraji z ugodnimi razmerami, kjer pa se ljudje malo brigajo za posestva, kjer hodijo bolj po kupčijah, a ti kraji ne kažejo po zunajnosti pravega blagostanja. Najdemo pa pri nas in drugod kraje, kjer kmetovalci bolj ali manj umno gospodarijo, kjer pa tudi trdno stojijo. Prehodil sem mnogo dežel, kjer upoštevajo bolj zahteve napredka in dasiravno so naravne razmere mnogokrat neugodnejše nego pri nas, pa človeku kaj dobro de, ko vidi splošno blagostanje.

Dokler bomo pri nas videli gnojnico po jarkih odtekati, dokler bomo životarijo sadna drevesa kot žrtve nerazumljenih njih zahtev, dokler se ne bomo znali odločno boriti proti raznim škodljivcem, dokler bodo med sadnim drevjem $\frac{2}{3}$ vrst, ki niso prav za prav za nobeno rabo, dokler ne bomo zboljšali naša kletarstva itd., dotlej nikakor še nismo na pravi poti, dotlej nimamo pravice čas in okoliščine dolžiti krivde do naših slabih gmotnih razmer.

Vesoljne skušnje, oprte na razne vede, omogočijo razmeroma ceneje, bolje in vse več pridelovati, in kjer se to zgodi, tam vspevajo vsi slojevi človeške družbe, vse gospodarske skupine, ako so v pravem razmerju.

Na podlagi teh skušenj in ved vrši se tudi kmetijski pouk bodi si v šolah bodi si po potovalnih učiteljih. Ker pri nas toliko napak najdemo, se je čuditi, da ni vdeležba pri zborovanjih, kjer se poučuje ali razgovarja o gospodarstvu, vedno taka, kakor bi zamogla biti, kakoršna je po drugih deželah, kjer je gospodarstvo že itak bolj prospelo, in pa da ne sledi poduku vedno tudi dejanje, kakor je želeži. Je-li izvršitev takih nauk nemogoča? Za primer vzemimo sajenje drevja. Tu pogosto vidimo, da sadijo kmetovalci preveč drevja pregosto. In kako drevje! Umni sadjerejec si s takim rajši zakuri. Ne bi bilo bolje kupiti eno drevo prave kakovosti, ki bode gotovo vspevalo in obilo rodilo, na mesto 10 ali več ničvrednih. In kako se drevje posadi? Predmet, ki ima tako važen namen, kakor sadno drevo, zasluži pač nekaj več skrbnosti. In ti da pravilno sajenje enega dobrega drevesa več dela, kakor površno desetih bornih drevesc? Od teh pa še večji del pogine in se vedno z novim nadomeščajo. Kje pa je uspeh večji? Enakih primerov se da na stotine navesti. Večinoma vse, kar se o priliki kmetijskega razmeram prirojenega poduka priporoča, je vsakemu izpeljivo, seveda je treba tudi trdne volje.

Krajev, kjer naj bi se tečaji vršili je mnogo in nikakor ni mogoče v vseh krajih ravno ob nedeljah se zbirati. Treba torej tudi delavnike za to porabiti. Smoter tečajev je pač že vreden, da mu prinesejo kmetovalci malo žrtev, nekoliko ur in se tudi ob delavnih zberejo. To bi bil le dokaz njih naprednega stremjenja in v čast. Smešno pa je, kdor pravi, da mu ni treba poduka, mej tem ko se na njegovem zemljišču na vsak korak ta velika potreba vidi. Čudno je sploh, da čim bolj so kmetovalci v posameznih krajih že napredovali, toliko večjo potrebo imajo po poduku. Poglejmo na Češko, kjer imajo tako veliko število raznih kmetijskih šol, toliko potovalnih učiteljev in toliko zbo-

rovanj, ali po deželah v Nemškem cesarstvu, kjer so kmetovalci glede kulture skoraj že prenatani.

Upajmo torej, da bode udeležba pri napovedanih tečajih obilna, da bodo ti tečaji tudi kar mogoče plodonosni.

Glede dneva, ure in kraja, kdaj in kje se bodo posamezni tečaji vršili, razglasilo se bode vsakokrat primerni čas naprej.

Maribor, 18. oktobra 1900.

Ivan Bele.

Cerkvene zadeve.

Vabilo k občnemu zboru družbe duhovnikov Lavantinske škofije.

Sedanjemu, pri občnem zboru dne 7. julija 1897 za leto 1897—1900 voljenemu odboru dotekla je triletna upravna doba. Po § 20. društvenih pravil nastane društvenemu predstojništvu dolžnost, sklicati zopet občni zbor, da po § 15 za bodočo triletno dobo 1900—1903 voli 7 odbornikov in 3 pregledovalce letnih računov. Odborniki naj po istem § stanujejo ali v Mariboru, ali na takih krajih, da lahko k sejam dohajajo. Da je občni zbor sklepčen, mora po § 22 pričujočih biti 20 društvenikov. Nepričujoči društveniki zamorejo pismeno voliti. Obhajal se bo občni zbor dne 6. novembra 1900, t. j. v torek, na god sv. Lenarta, ob 11 uri predpoldnem v kn.-šk. konz. pisarni. K občnemu zboru vse častite gg. društvenike uljudno vabi

Predstojništvo.

Mili darovi za družbo vednega češčenja: Dolič 24 K, Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah K 20.10, Sv. Frančišek v Stražah K 9.14, Braslovci K 42, Podsreda K 10, Olimje K 16.82, Sv. Peter pri Mariboru K 20, Solčava K 12, Ljubno K 26.50, Črna gora pri Ptuj 6 K, Svetinje K 15.24.

Cenjenim našim naročnikom!

Kdor je nov naročnik in nam kaj pošilja, naj to izrecno pove. Ta mali trud nam mnogo mnogo dela prihrani, ker smo z delom itak preobloženi. — Stari naročniki naj izvolijo blagohotno pri pošiljlatvi naročnine, pri reklamacijah itd. zapisati število, ki je zapisano na adresnem zavitku. — Reklamacije v odprtih pismih so poštne proste. — Nekateri naročniki dolgujejo naročnino že po več let. Kdor list redno sprejema, podaja se v dolg in se zaveže s tem dolg poravnati vsaj do konca leta. — Ako bi kedo list po dvoje dobival, naj enega vrne. Istotako naj list vrne, kdor noče več biti naročnik. — Prosimo uljudno, naj se uvažajo ta naša navodila! Naročnina pod 1 krono se navadno ne sprejema. Ali radi važnosti ravno sedanjih državnozbornskih volitev sprejememo izjemoma tudi nove naročbe za mesca november in december: 70 vin. (poštne znamke v zapečatenem pismu).

Upravništvo.

Loterijske številke.

Gradec: 27. oktob. 1900. 55, 6, 67, 62, 45
Dunaj: » » » 36, 76, 74, 21, 69

Vožnje karte in tovarni listi v **AMERIKO**

Kraljevi belgijski poštni parnik
Red Star Linie, Antwerpen
vozi naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od visoke c. kr.
avstr. vlade. — Natančna pojasnila daje

Red Star Linie, Dunaj

IV. Wiednergürtel 20

ali pa 33

Anton Rebek v Ljubljani —
Kolodvorske ulice 34.

Julij Popper, Innsbruck —
Südbahnstrasse 2.

Najčistejše olje

iz kostij napravljeno za šivalne
stroje in kolesa (bicikle) v tovarni
H. Morbius in Fils, Bazel (Švica).

Dobi se pri 13-26

R. Strasmayer-ju, puškarju
v Mariboru.

Izvrsten letoš. mošt

z 13° do 18° dobi se po 28-50 v. l.
za izvrstna vina pri dvakrat di-
plomovanem c. kr. poštarju **Fr.**
Košer v Juršincih pri Ptuj.
473. 2

Viničar

se išče do sv. Martina, ki ima od
4—6 delavnih močij. Oglasi naj
se pri gosp. **Fr. Gertu, županu v**
Framu. 458. 1

Franc Brezovšek, Konjice, izdelovalec cementnih reči

priporoča vsa v njegovo stroko spadajoča
dela, na pr. ploščice za tlak po cerkvah
in drugod, korita za studence in za hleve,
jasli, strešnike, stopnice, podboje, vsako-
vrstne predmete za stavbe. Vse se izdeluje
iz najboljšega portland-cementa, in sicer
z rokami, in vsled tega je blago trpežniše,
kakor če se dela s strojem. Cena zmerja.
Kjer sem v dobri dveletnega bivanja v Ko-
njicah že delal, povsod so z mojim delom
zadovoljni. 2

Priporočilo!

Kot novo izvežbani zidarski
vodja se priporočam č. g. župnikom
in občinskim predstojnikom za
nove stavbe. Delam točno in ceno.
Kdor želi kako stavbo imeti dobro
izvršeno, naj se oglasi pri meni

Janez Gašparič

zidarski vodja.

Sejanci pri Sv. Tomažu,
p. Ormož. 436. 1

Razne

uradne pečate

priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Otvoritev trgovine!

P. n.

Najljubše naznanjam, da sem otvoril

v Celju, Graška ulica šte. 4
steklarsko obrt

pod trdko

Fran Strupi

kjer prodajam vsakovrstno v to stroko spadajoče blago,
kakor steklo, porcelan, svetilnice, zrcala, različne okvirje
za podobe, šipe za okna itd., itd.

na debelo in na drobno. 475 3

Prevzamem tudi vsa v to stroko spadajoča dela
pri stavbah kakor tudi vsa popravila, katera izvršim po
najnižjih cenah. V obila naročila se priporoča.

Postrežba točna in solidna.

Mojster Konrad Skaza

atelir za cerkvena dela in posestnik

v Sv. Ulrich-u,
Gröden na Tirolskem

se priporoča preč. cerkvenim predstojništvom za
prenovljenje cerkvenih del, za preskrbljevanje
novih oltarjev, lec, rezljanih (Relief) in slikanih
križevih potov, posameznih podob, kipov in
križev. Specialist za Betlehemske jaslice z 30
rezljanimi podobami od 30 gld. višje.

Za vsako poljubno podobo pošljem originalne
fotografije; za križe pa rezljane razpela na
ogled, frankovano vsakemu duhovniku.

Spričevalo.

Gospod Konrad Skaza, pozlatar in slikar skozi
10 let delovodja pri Stuflesseru v Gröden na Tirolskem,
je prenovil letos v cerkvi Matere božje v Vitanju dva
oltarja leco in orglje. Delo je izvršil, kakor veččaki
sodi, lepo okusno in fino, da ga smem z najboljšo
vestjo najtoplejše priporočati cerkvenim predstojništvom.
Tudi cena je nizka. Ker je preskrbel za tukajšnji okraj
mного kipov in krasnih križev iz Tirolskega, sem se
sam prepričal, da je mnogo boljše, enake reči pri tem
gospodu naročevati, kakor po kateri drugi poti. — Ker
pa je g. Skaza naš slovenski rojak in zasluži da se mu
vsakovrstna cerkvena dela izročajo.

Vitanje, 5. avgusta 1899. J. Zičkar, župnik.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak
zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi,
ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in
sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna
kava družbe sv. Cirila in Metoda.“

Dobiva se povsod. 32

Zaloga pri **Ivan Jebačinu v Ljubljani.**

Naznanilo!

Podpisani si usojam naznaniti
vsem posestnikom vinogradov, da
bom imel koncem tega leta in
prihodnjo spomlad veliko mno-
žino na suho cepljenih trt različ-
nih dobrih in čistih vrst ceplje-
nih na Riparijo portalis in Ru-
pestris Monticolo in sicer:

6000 Laški rilček (Välsch-
riesling), 4000 Žlahtine (Gutedel),
2500 Šipona (Mosler), 2000 Tra-
minerja (Traminer), 1000 Mali
rilček (Kleinriesling), 1000 Beli
rafol (Ranfol weiss), 1000 Bur-
gunder beli (Burgunder weiss),
900 Burgunder rudeči (Burgunder
roth), 900 Sylvaner (Grüner Syl-
vaner).

Cepljeno na Rip. portalis.

600 Traminerja (Traminer),
550 Burgunder beli (Bugunder
weiss), 300 Sylvaner (Grüner Syl-
vaner), 100 Šipon (Mosler), 100
Žlahtina (Gutedel).

Cepljeno na Rup. Monticolo.

50 Šipon (Mosler) na Solonis.
Skupaj 21.000.

Vse te trte so dobre rasti, lepo
zaraščene in dobro vkoreninjene
ter se prodajo po 160 kron 1000
komadov, ali 8 kr. komad; kdor
naroči najmanj en tisoč, dobi jih
50 brezplačno.

Oglasiti se je vsaj do novega
leta pismeno ali ustmeno pri
Antonu Slodnjaku, trtnarju
v Juršincih pri Ptuj.

Ivan Cesar

podobar v Mozirju (Štaj.)

uljudno naznanja, da je z dnem
1. oktobrom t. l. svojo zalogo
iz Narodnega doma v Celju pre-
selil nazaj v Mozirje, ter da bode
kakor do sedaj, tudi z naprej vse
v svojo stroko spadajoča dela v
Mozirju izvrševal, ter se preč.
duhovščini in slav. občinstvu za
nadaljna naročila vljudno pripo-
roča. 477. 2

„Gloria“ redilna krma za konje,

zabranjuje bolezn, vzdrži konje

močne in iskrene

„Gloria“ začimba krma govedi,

pospešuje prebavljanje, čisti kri,

zboljšuje in množi mleko.

„Gloria“ mlekarski prašek za

krave, pospešuje izločenje mleka

in odstranjuje napake mleka.

1 veliki zavitek velja K 1'20, mali

K 0'70, 5 kg. v zavitku za poskus

po pošti K 5.— poslano iz Dunaja.

Barteljevo klajno apno, neobhodno

potrebni dodatek h krmi za

mlado, molzno in brejo živino,

v slučaju, da živina liže, da ima

kostne bolezni itd. 5 kilogram. za

poskus K 2.—, 100 kg. K 22.—

iz Dunaja.

Vaselino mazilo za usnje v ple-

hastih škatljah: 1/2 kg. 60 vin.,

1 kg. 1 K, 5 kg. K 4.

Rusko patent. mazilo za usnje po

1/2 kg. K 1'10, 1 kg. K 2.—, 5

kg. K 8.—.

— Navodilo brezplačno. —

Miha Barthl in drug.

Dunaj X. 460. 8

Kdor hoče 400 mark¹⁰

garantirano mesečno lahko

in pošteno zaslužiti? Naj

pošlje naslov z znamko:

V. 21 Annoncen - Exped.

K. F. Wojtan, Leipzig-Lnd.

Na debelo, na drobno.

Postrežba točna, cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“ Celje, Graške ulice 12

Priporoča svoje lahko tekoče **slamorenice** najboljših sestavov kakor tudi izvrstne **slamorne kose**. Daje svojo veliko zalogo izdelkov **iz kamenščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike** v vsakovrstnih oblikah, **cementa, istavbenih in pohištvenih okovov, peči, štedilnikov** od najpreprostejših do najfinišne izpeljave,

Kmetovalcem priporočam kot najizdatnejše umetno gnojilo **Toma-
ževo fosfatno moko** po tovarniški ceni. 469 3

Velika izbira železnih nagradnih križev.

Slavno občinstvo vabim, si pri priliki ogledati mojo trgovino in zalogo.

Razglas.

Naročevanje ameriškanih trt iz združenih državnih in deželni vinograjskih zavodov za dobo nasajevanja 1900/1.

Štajarska dežela oddaje na jesen 1900 in v spomladi 1901 sledečo množino ameriškanih trt in pod sledečimi pogoji:

1. 350.000 požlahtnjenih trt večinoma rumeni šipon (Mosler); laški rilček (Wälschriesling); burgunder, beli; žlahtič (Gutedel), rudeči in beli; silvaner, zeleni; Kölner, modri; traminec, rudeči na Rip. Portalis, Vitis Solonis in Rup. Monticola.

2. 650.000 komadov vkoreninjenih trt od Rip. Portalis, Rup. Monticola in Vitis Solonis.

3. Veliko množino rozg od treh zgoraj imenovanih ameriškanih podlag.

Opazka k 1.: 250.000 požlaht. trt odda se ubožnišim posestnikom vinogradov za znižano ceno kron 160 za 1000 komadov; ostale se prodajo: 240 K za 1000 kosov.

Opazka k 2. Vokoreninjenih trtic 350.000 se prepusti revnejšim vinogradnikom 1000 trt za 10 K., ostale se prodajo 1000 po 20 K.

Opazka k 3. Rozg se odda polovica brezplačno, ostale po 6 K za 1000 komadov.

Vse te trte dajejo se le štajarskim posestnikom, katerih vinogradi se nahajajo v občinah, ki so po trtni uši za okužene izrečene. Prekupčevalcem se to trsje ne daje.

Cene se razumejo na kraju trsnice. Pošiljatev in dovažanje se posebej zaračuni.

V Gradcu, meseca septembra 1900.

462 2

Od deželnega odbora štajarskega

Edmund grof Attems.

Lepe podobice s črnim okvirom kot spominki za v molitev priporočene ranjke.

Primeren tisek na drugi strani oskrbimo hitro in lično.

100 kosov od 80 kr. do 1 gld. 80 kr.

K obilim naročilom se priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Zahvala in priporočilo!

Zahvaljujoča se za zaupanje, ki ste ga skoz 15 let skazovali mojemu ranjkemu soprogu, naznanjam ob enem, da nadaljujem obrt pod trdko

Albert Fiebiger,

z pomočjo spretnega poslovodja, in da bode vedno moja skrb tudi zanaprej kakor najbolj zadovoljiti cenjene odjemalce in naročnike. Odličnim spoštovanjem

Cecilija Fiebiger,

479 2 vdova kotlarskega mojstra

v Mariboru, Koroška ulica št. 6.

Fotografski zavod v Mariboru

je najstarejši

Henrika Krapeka,

v Fritsch-evi vili
Badgasse št. 11.

Dohod k vili skoz Grabengasse, Bad- in Fabriksgasse.

Zalagatelj c. kr. avstrijske uradniške zaveze.

Priporoča fotografska dela vsake vrste od medajlonove do človeške velikosti, ter vse najboljše in najhitreje izvršuje.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Špitalske ulice št. 12.

Nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. za najkulantnejših pogojev. Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim. Zavarovanje proti kurzni izgubi. Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4½% obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.

Eskompt menjic najkulantneje. 467 5
Borzna naročila.

Bazglas.

C. kr. okrajna sodnija v Slovenski Bistrici daje naznanje, da se bode 481

5. novembra 1900.

ob 9. uri dopoldne o Turinovem vinogradu v Klečah pri Studenicah na prostovoljni sodni dražbi prodajalo 12 polovnjakov vinskega mošta nabranega v vinogradu ml. otroka Štefana Turin v Klečah, h kateri prodaji se kupci s tem uljudno vabijo.

C. kr. okrajna sodnija v Slovenski Bistrici, odd I, dne 27. oktobra 1900.

Cerkovnik

mlad neoženjen, pošten z lepimi spričevali išče službe na kaki večji ali vsaj dobri fari.

Več pojasnuje **Jožef Medved** sluga pri dr. Bock, Ljubljana, Gradišče 7. 483

Hiša in posestvo

dva in pol orala njiv, vrt in sadonosnik se takoj pod ugodnimi pogoji proda. Več pove lastnik g. **Dominko**, ptujska cesta 28, v Mariboru. 484 2

Hiša in vila

na prodaj. Zraven je sadunosnik in vrt, studenec z izvrstno vodo. Stanovanje je primerno posebno za penzioniste. Pojasnila daje **Anton Merčun**, Maribor, Weinbaugasse 1. 476 3

Na prodaj

novi hram, trdna stavba, 4 stanovanja, kleti, drvarnica, studenec, sadonosnik in kuhinjski vrt, blizu cerkve in šole. Cena 5600 gld. 2300 gld. ostane lahko na dolgu. Več pove upravništvo. 470 10

Murnikov naslednik

izdelovatelj umetnih in stavbarskih kamenov v MARIBORU

na oglu Kaiserstrasse in gledališčne ulice št. 10

se priporoča v izdelovanje prižnic, altarjev, žarfov in nagrobnih spomenikov, križev itd. itd. itd.

Največja zaloga izgotovljenih novih nagrobnih spomenikov na celem Spodnjem Štajarskem.

Dela se vestno in ceno. — Risbe in načrte dela

Anton Gaiser,
lastnik.

Karol Kocijančič,
klesarski mojster.

Zaloga in posojilnica glasovirjev

Berte Volckmar,

državno izkušane učiteljice na glasovirju

v Mariboru, Gornjih gosposkih ulicah št. 54.

v pritličju nasproti c. kr. državne gimnazije

Priporoča svojo bogato zalogo

novih

glasovirjev

in

pijanin

s križnimi strunami,
(orehovo polituro, črni in
ameriški orehov les)

kakor tudi

Harmonij

po evropskem in ameriškem seznačnem sestavu iz najboljših tovarn po tovarniških cenah.

Glasovirji „Ehrbar“!

jamči se pismeno. Plačuje se v obrokih. Stari glasovirji se zamenjavajo in prodajajo

Posojila po najnižji ceni.

Izjava!

Midva lastnoročno podpisana **Blaž Knafelc** živinotržec in posestnik v Mlačah in **Jožef Žurej** mizarski mojster pri sv. Dubu v Ločah sva dne 8. avgusta t. l. na c. kr. južno železnico in na štajarski dež. odbor napravila ovadbe, v katerih sva nadzorovatelja železniške proge gosp. **Lorenca Paar** pri sv. Duhu v Ločah lažnjivo dolžila prestopka proti službenim dolžnostim.

Vsled sodne poravnave z dne 23. oktobra 1900 čez zasebno tožbo gsp. **Paar** preklicujeva midva svoje obdolžitve in obžalujeva, da sva zasebnega tožnika v njegovi časti razžalila.

Konjice, 23. oktobra 1900.

B. Knafelc, **J. Žurej**.

Cerkveno vino

Dražba izvrstnega novega vina 9 polovnjakov bode v **Framu** v ponedeljek 5. novembra ob 10. uri predpoldnem. 472. 2

Župništvo.

Mladega trg. pomočnika

dobro izurjenega v manufakturnem in špecerijskim blagu. Tudi učenca z dobriimi šolskimi spričevali od poštenih staršev sprejme takoj:

Jakob Volovec

trgovina z mešanim blagom v Ljutomeru, Štajarsko. 461 (1)

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Umetno-obrtna delavnica

cerkvenih kamnoseških in podobarskih del

kamnoseka **J. F. PEYER-ja** priseženega izvedeneca v Mariboru,

Kokoschnegg-Allee, Hilariusstrasse, Carneristrasse.

Izdeluje altarje, prižnice, obhajilne mize, krstne kamene, okna, itd. itd. Tudi prevzema mere prostorov za omenjene predmete, kakor tudi originalne načrte.

Posebno se bavi z napravo nagrobnih spomenikov. Prav velika zaloga dogotovljenih novih nagrobnih kamenov od peščenega kamena, mramorja, granita in sijenita.

Solidna postrežba in prav nizke cene. 37

Karol Tratnik,

izdelovatelj cerkvenega orodja in pa posode stolne ulice št. 1. v Mariboru, Domgasse Nr. 1

Priporoča se preč. duhovščini

za naročila cerkvenih orodij:

monštranc, kelihov, ciborijev, lestencev, križev, svečnikov, itd. v različnih zlogih, katere prav lepo in trpežno izdeluje.

Staro cerkveno orodje prav dobro popravljam, pozlatim ali posrebrim v ognji.

Za vse svoje izdelke jamčim, priznalna pisma naročnikom na razpolago.

Svoji k svojim.

Iz Etterjevega sadnega soka

dobljenega iz prirodnega sadja, ki je prost vsakih kemičnih primesij in se toraj ne sme zamenjati z umetnim sadnim sokom, napravi si lahko vsakdo z malimi stroški prav dobro, trpežno poživljajočo

Sadno

• pijačo •

10 litrov sadnega soka, ki se brez vsakega drugega dodatka zmeša s 100/130 litrov navadne vode, da po naravnem kisanju 110/140 litrov močne, čiste okrepčevalne jako zdrave in cenene

sadne

pijače.

2

Dobi se pri en gros-trgovcu **A. Jurca** in sinovi v Ptuj. — **Viljem Etter**, Sigmaring. Dobi se še nadalje pri: **G. Ketz** v Mariboru, **M. Ogorevcu** v Konjicah, **K. Sima** v Poljčanah, **A. Balantu** v Oplotnici.

Kmetje, obrtniki, delavci!

Volitve volilnih mož po Spodnjem Štajarskem se bližajo. Kmetje, obrtniki, delavci, kakšne volilne može hočete voliti v peti skupini na Spodnjem Štajarskem?

Volite le takšne može, ki Vam bodo obljubili, da bodo pri glavni volitvi meseca januarja oddali svoje glasove gospodu **Josipu Žičkarju**.

Za gospoda Josipa Žičkarja se je izreklo do danes že devet sodnijskih okrajev in sicer ptujski, ormoški, ljutomerski, gornjeradgonski, rogački na zaupnem shodu v Ptuj, slovenjegraški, šentlenartski, konjiški, kozjanski pa po svojih delavnih političnih društvih. Pa tudi drugi sodnijski okraji so zavzeti za Žičkarjevo kandidaturo, kakor je razvideti iz časniških poročil. Toda ne samo kmetški volilci si želijo Žičkarja za zopetnega poslanca v peti skupini, ampak tudi delavski. Organizirani krščansko-narodni delavci v Trbovljah so se soglasno izrekli za Žičkarjevo kandidaturo.

Kmetje, obrtniki in delavci! Gospod Josip Žičkar pa si tudi zasluži Vaše popolno zaupanje. S svojim dosedanjim delovanjem je že dokazal, da ima ljubeče srce za vse stánove, ki si z žulji služijo svoj kruh, in ti stanovi so ravno kmetški, obrtniški in delavski stan.

1. Vinogradniki v Halozah so prišli v velikansko uboštvo in bedo vsled plesnjivca in trtne uši, ki sta uničila njih vinograde, iz katerih edino dobivajo Haložani dohodke. Pretil jim je glad, pretila jim je žalostna usoda, da bodo morali zapustiti svoje domove, na katerih so gospodarili njih očetje, dedje in pradedje ter iti za negotovim kruhom v neznano tujino. Toda kdo se je potegnil za nje? Gsp. Žičkar se je trudil tako dolgo, da jim je izposloval za letos 60.000 kron podpore in da se je vlada zavezala, da hoče skrbeti za prenovitev tamošnjih vinogradov.

2. Ker pa je gospod Žičkar uvidel pri potegovanju za Haloze, da je državna vlada pri podporah preveč navezana na sklepe deželnih zborov, zato je stavil dne 20. dec. 1899 samostalen predlog, naj se postava z dne 28. marca 1892 drž. zak. št. 61 tako spremeni, da bo država mogla tudi brez ozira na visokost deželnega brezobrestnega posojila dajati državna brezobrestna posojila za obnovitev vinogradov. Ta predlog kaže Žičkarjevo skrb za vse spodnještajarske vinorodne kraje.

3. V šaleški dolini so premogokopni rovi naredili veliko škode posestnikom nad njimi. Zemlja se je usedala in obdelovanje posestev je postalo nemogoče. Nihče ni težko prizadetim kmetom priskočil na pomoč, dokler ni prišel gsp. Žičkar ter delal tako dolgo, da se je tudi tukaj kmetom zgodila pravica in se jim je pripoznala odškodnina.

4. Gsp. Žičkar se je potegoval, da se vsem ubogim občinam dajo državne podpore za strelne priprave proti toči. (Glej nujni predlog z dne 8. maja 1900).

5. Posredoval je pri železniškem ministerstvu, da se je plačilo za odkup zemljišč pri gradbi železnice Spodnji Dravograd-Velenje zdatno povišalo.

6. Za brežiški, sevniški, kozjanski, šmarski in slovenegraški okraj potegoval se je pri vsaki nesreči ter jim izposloval podporo, kadarkoli jih je prizadela toča ali povodenj. (Predl. 24/5 97., 17/10 99., 6/6 1900.)

7. Da se bo vendar enkrat uravnala Sotla, je to pred vsem Žičkarjeva zasluga. (Predlog 28/4 1899.)

8. Dne 13. okt. 1898 je Žičkar pri nujnih predlogih zastran državnih podpor odločno govoril in toplo priporočal, da se ozira pri podporah tudi na kraje v glavarstvih Celje, Ljutomer in Maribor.

9. Gornjesavinjski dolini je znan Žičkar iz deželnega zbora kot iskren zagovornik potrebnih cest.

10. Za rogački in šmarski okraj je zahteval Žičkar v državnem zboru lastnega okrajnega glavarstva na Slatini. (Glej peticijo z dne 14. oktob. 1900.)

11. Dne 24. sept. 1897 je stavil interpelacijo do deželnobrambnega ministerstva zavoljo škode, ki se godi ob vojaških vajah na poljedelskih pridelkih.

12. Dne 13. dec. 1899. je stavil samostalen predlog, da se premeni katehetska postava.

13. Za privatne uradnike se je potegoval, da se jim daje nedeljski počitek in zagotovi pre-skrbovanje za starost in oskrbovanje njih vdov in sirot. (Glej peticiji 1/10 97. in interpel. 15/12 1898.)

14. Stavil je veliko število interpelacij zaradi zapostavljanja slovenskega jezika v uradih, šolah, na javnih napisih in razglasih, zaradi zaplenjanja „Slov. Gosp.“, „Domovine“ in Hribarjevega ilustriranega koledarja, zaradi našemu narodu storjenih krivic, vložil je celo kopo prošenj za najrazličnejše slovenske zadeve, predvsem za slovensko vseučilišče, nadsodišče v Ljubljani.

15. Neštevilnokrat je posredoval pri ministerstvih za slov. uradnike, za različne ugodnosti slov. občinam in osebam. Gsp. J. Žičkar je najmarljiveje zahajal med svoje volilce, priredil je 30 shodov.

Kmetje, obrtniki in delavci, ali ni gsp. Žičkar veliko delal in veliko dosegel? In pomisliti moramo, da je gsp. Žičkar dosegel vse to v dobi treh let in ob času, ko je v državnem zboru zabranjevala divja obstrukcija vsako uspešno delo. In sedaj bi mu naj oni, katere je tako zvesto zastopal, postali nezvesti? Sedaj bi mu naj odtegnili svoje glasove, ga zapodili od sebe? Ali bi to ne bilo nehvaležno? Take poslance si moramo obdržati, ne pa jih poditi od sebe!

Kmetje, obrtniki in delavci! Ako hočete imeti zopet dobrega zagovornika v državnem zboru, volite le take volilne može, ki bodo pri glavni volitvi volili Žičkarja!

Volilci pete skupine spodnještajarske, stojte trdno za Žičkarja!

Na lovu.

(V. Kosmák. — Jan Stanovský.)

Sedel sem v pivovarni z gospodom gozdarjem Bazalo, z doslužnim častnikom Vocelko in mladeničem Ridlom.

Vsi so kadili iz lesenih pip. Gospod gozdar, najizbornejši lažnjivec v celi okolici, je držal v ustih vivček na kratki cevi in kadil liki dimnik. Bil je že star gospod, rudečeličen, sivolas in malo plešast. Pod nosom je imel bele brke — navoščene. Bazala je bil velik mož, polne brade; gledal je z iskrim očesom okoli sebe in se neprenehoma posmehoval, za to pa je mladenič Ridl gledal temno, kakor da bi hotel zažgati sedem vasi. Bil je srednje postave, tršat, opaljeni in črni kodri so mu viseli črez čelo. Oba sta sedela kakor sta bila prišla z lovsko torbo, ali, kakor so temu rekali — z »očistcem«, s patronjakom in brokovnico (ptičarico) kakor prikovana.

»Ampak, kaj pa moram to imeti na sebi?« razjezil se je naenkrat Bazala, »saj je to teža kakor cent!« — Vstal in obesil je torbo, rog s smodnikom in brokovnico na žrebelj. Mladenič je storil istotako.

»In to vam prej ni prišlo na misel?« se je smejal častnik Vocelka z gromečim glasom, sedé v kotu, oprt ob zid, in si je vihal dolge brke.

Jaz pravim: »Lovec je kakor fazan; predno se pošteno vsede, to traja lep trenotek!«

»Eh, kdo je vedel, da bode danes tako dobro pivo! Mi smo le odskočili.«

»In ostanete-li do polnoči?« je vprašal gospod Vocelka.

»Danes ne, jutri bode lov«, je rekel Bazala.

»V Špidlaku«, je pripomnil gospod gozdar, vzel pipo iz ust in pokazal v to stran, kjer leži gozd Špidlak.

Mladenič Ridl je vzel vrček, pogledal pivo proti oknu, izpil v enem dušku, obrisal si brke mrmraje: »Sembrana para, zakaj si tako dobro? — Starka, še en vrček!«

»Meni tudi«, je rekel Bazala.

»In nam te naprsteke tudi nalijte«, je naročal Vocelka kazaje na svojo in mojo čašo, — »saj bodete še pili?« je pripomnil obrnivši se k meni.

»No, kako bi ne!« pritrdil sem.

Starka, prijazno, zgovorno ženšče, nam je donesla piva in vprašala gospoda gozdarja: »Gospod gozdar, ali vam ni ljubo še jedno čašo?«

»Če vsem, potem še tudi meni nalijte«, je prikimal z glavo, — »dasi se mi ne ljubi piti.«

»Kaj pa ste danes tako redkobesedni?« ga je vprašal častnik.

Gospod gozdar je mahnil z roko, odpilnil kotač dima in rekel srdito: »Kako se ne bi hudoval? Danes sem dobil od treh strelcev, na katere sem se največ zanašal, pisma, da ne morejo priti. Ne vem, kako izpade jutri ta lov! Jaz se drugim nalečem na lovih kakor pes, a meni — toda počakajte, naj sem tepec, — ako še pojdem kdaj k njim.«

»Nič se ne bati, gospod gozdar«, ga je tolažil Bazala, »nastrelamo tudi brez njih dovolj, le da bi bilo mnogo divjačine. Jaz privedem s seboj Šramečkega, Škofovskega, potem bode mlinar, stari glavar iz Znojma, mi vsi in grajski — bode nas dvajset — dovolj nas je! In tukajle gosp. Vaclav pojde tudi z nami«, obrnil se je k meni z dobrosrčnim, četudi z malo zvitim nasmehom.

»Hencaj, ta vas iztrga!« se je hihital častnik.

»Naj iztrgam ali ne iztrgam«, sem rekel, »ko bi imel puško, šel bi takoj. Z nebes nikdo ne pade učen.«

»Prav imate«, mi je pritrdil Bazala, »samo pojdite, puško vam oskrbimo.«

»Jaz vam posodim dvocevko«, mi ponudi gozdar.

»Z dvocevko ni zanj nič«, je rekel mladenič Ridl, »mogel bi se obstreliti pri nabijanju. Nima še v tem vaje, kakor mi; ampak jaz imam doma brokovnico — lahko in strelja po pasje, — to vam posodim; s to se ne more nič zgoditi.«

V me kakor bi ognja nalil. Dobil sem sto želj po lovu.

Pravim: »Dobro, ako mi posodite laskavo to ptičarico, pojdem. Takoj si kupim smodnika in brokov.«

»Tega ni treba«, je del mladenič. »Plaćajte vrček piva in napravim vam patronov. — Dvajset jih bode imel dovolj«, se je obrnil k drugim.

»No, napravite mu jih petindvajset, naj bo vojaški račun«, je pripomnil Bazala.

»Znate nabijati?« me je vprašal gospod gozdar.

»Ne znam.«

»Nič ne dé«, je rekel Ridl, »takoj vam to pokažem, glejte semle!«

Vzel je puško, izvlekel patron in me učil: »Vidite, tukaj, kjer je gumbec na patronu, tukaj je smodnik. Tega nasipljite naprej, denite na to zatrček — tako le — in zatolčite ga dobro z nabijalom.«

»Toda morate tako dolgo tolči, dok ne bo nabijalo odskakovalo; ako bi ne zabili popolnoma, raznesla bi se vam puška — in nesreča bi bila gotova«, je rekel g. gozdar.

»In ko dobro zabijete«, je nadaljeval mladenič, nasipljite tukaj z druge strani svinca in zopet dobro z zatrčem zatolčite — potem nataknite na petelina kapico — in nič se ne bati! Samo glavišče dobro pritistite k licu in šmej k Matjaška (zajca). — Šencaj! gre to, kakor kadar grmi!«

»Ampak strelte vselej malo pred zajca«, me je poučeval Bazala.

»In kadar bodete nabijali, ali kadar date puško čez ramo, ne pozabite nikdar spustiti petelina na obe stopici«, je pripomnil gosp. gozdar, »sicer lahko obstrelite sebe ali koga drugega.«

»Že dosti«, sem klical, »sicer se mi zavrti v glavi in pozabim eno za drugim.«

»Če pojdete vi«, se je odločil penzionist Vocelka, »pojdem jaz tudi. Sva oba enaka strelca; vsaj se nasmejimo.«

Ostalo je pri tem. Izpili smo in šli domov, da bi se dobro naspali. Med potom mi je Bazala še rekel: »Torej rano jutri pošljite po puško in jaz vam posodim tudi »očistec«, da imate kam dati proviant. Bodo gonili celi dan. Da ne bi imeli gladu vzamite s seboj kos mesa in steklenico vina, ali malo slivovke, — v gozdu človek prebavlja.«

»In kje se snidemo?«

»V pivovarni ob sedmi uri. Torej gotovo! — Dobro noč!«

»Dobro noč!«

Toda jaz nisem imel grobo dobre noči. Neprenehoma se mi je nekaj sanjalo in slišal sem v snu streljanje, lajanje jin vpitje, da sem se prebudil vsak trenotek.

Komaj se je začelo daniti, sem skočil iz postelje in sem se opravil. Donesli so mi puško, nabijalo, torbo — in lovski klobuk. Mladenič mi ga je poslal in sporočil, da brez zelenega klobuka že ne bi šlo. Našemil sem se torej, nabil takoj doma puško, nabasal v torbo patronov, kos poveljenine in mehur s tobakom, vtaknil v žep ploščnato steklenico vina, prižgal si kakor pravi pravcati lovec pipo in šel z nekim čudnim počutkom na lov — s takim približno, s kakim se poda general prvič v boj proti sovražniku, katerega mora premagati. Čutil sem nekaj ponos in ob enem strah, da bi to ne izpadlo žalostno.

Pri pivovarni je že stala gruča dečakov, mladeničev in nekaj mož. Vsak je držal pod pazuho batico. To so bili gonjači. Reditelji so je obhajali in zapisovali. V pivovarni so bili zbrani lovci, čakali le še na gospoda grajščaka z mlado čeljadjo, t. j. s priročnimi pisarji, in pa na starega gospoda glavarja iz Znojma.

Stali so v popolni lovski opravi in pili vsak stojé kozarec. Tabakovega dima je bilo polno in psi so se premikali semtertje kakor brencelji, nestrpljivo jhotaje.

»Hektor! vležeš se mrcina!« je zavpil škofovski lovec, vitek junak, rudečebralec, in švignil z grčo po svojem psu. Švigaje se je obrnil k durim in ko je videl mene prihajati s puško, je zaklical: »Hoho! Novi strellec: Dobrodošli na lov!«

»Aaa!« — čudili so se drugi kakor iz jednega grla, »kako mu to pristaja, kakor staremu!«

»In s klobukom! Šencaj, tako je dostojno!« se je smejal Bazala.

»Le glejte, da strelite kakega srnjaka, da pridete domu s ščetko za klobukom«, je rekel gozdar, podavaje mi roko.

»Jaz sem že tudi tukaj«, me je sprejel častnik Vocelka. »Če ne postreliva midva vsega, potem pa ne vem kdo?!«

»Zajci bodo danes trepetali!« nasmejal sem se jaz.

»Le se ne smejte, kdo ve, kaj se ne zgodi!« je rekel gospod Vocelka! »Gospod gozdar, ali nama date te zajce, ki jih midva novince postreliva?«

»Dam!«

»In stara gospa nam je tukaj speče; snemo je pa skupaj.«

»Žena, pristavi krompirja«, je klical pivovar v kuhinjo, »da ne umremo gladu.«

Duri so se odprle in v sobi se je prikazala zarasla glava logarja in zazvenel gromeč glas: »Prosim, gospod grajščak je že tukaj.«

»Halo!« je vskliknil gozdar »pojdimo!«

Odpravili smo se, psi so poskočili in pivovar je klical za nami: »Mnogo sreče!«

»Drži jezik za zobmi, ti trebušnik«, je zavpil nanj mladenič Ridl, »ne skazi nam sreče s svojim neumnim voščilom!«

Vprašam: »Zakaj?«

»Lovcu se ne sme nikdar voščiti, sicer ne zadene niti dlake, — tudi če bi se na glavo postavil!«

Pred pivovarno smo se vsi skupaj pozdravili in se odpravili v gozd. Naprej je šel gospod grajščak s svojim sinom pravnikom.

Nedaleč od mesteca je čakal na nas pred mlinom mlinar z nekoliko gonjači. Mlinar je bil obstarljiv, tolst mož, je rad pil in rad dvoril. Takoj od daleč nam je sekal poklone. Ko smo se mu približali, se je obrnil k svojim gonjačem, v vrsto kakor za vojsko postavljenim in zaklical: »Dajte čast milostljivemu gospodu grajščaku, njegovemu plemenitemu gospodu sinu in vsem imenitnim gospodom strelcem!« Vzravnal se je kakor vojak, naravnal puško na ramo, snel globoko čepico in vsi gonjači za njim.

»Dober dan, gazda mlinar!« se je glasilo v zahvalo in odzdrav, kakor iz jednega grla. Mladenič me je dregnil pod rebro: »Že ga ima zopet v laseh; počajte, to bode danes zopet zabave. In pogledajte, kako čutaro žganja si nese!«

»Zahvaljujem se ikreno vsem skupaj«, se je klanjal mlinar na vse strani in potem komandiral svoje ljudi: »Gonjači, haló naprej za drugimi in držte se mi in poslušajte in ubogajte, kakor sem vam ukazal, sicer —!«

Gonjači so pospešili stopinje in mi za njimi. Prišedši k lesu smo zastopili prvo lovišče. Gozdar je odkazal vsakemu mesto in mene si je vzel lovec Bazala za soseda. »Le ne bojte se«, me je navduševal, »in ko zagledate uhača, kresnite nanj, če ga zadene ali ne, to je vse jedno, vsaj jaz mu nasipljem. In če bi prišlo srnče, le streljajte na srne, na koze ne smemo.«

»Tega jaz ne razločujem, imam slabe oči.«

»No, potem pa pustite srnce bežati, vsaj je jaz vzdrapnem po hrbtu, ali tam-le Škofovski, stoji ob vaši levici.«

(Dalje prihodnjič.)